

NARODOWY
BANK POLSKI

Poradnik dla Wnioskodawcy

Ewaluacja projektu:
Praktycznie wskazówki, przykłady
pytań kwestionariuszowych
i narzędzi badawczych

Na zlecenie NBP opracowała Anna Kowalewska.

Departament Edukacji i Wydawnictw
Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
tel.: +48 22 185 29 92

www.nbp.pl/edukacja

© Copyright Narodowy Bank Polski

Spis treści

1. Metody i techniki badawcze autoewaluacji rekomendowane w zależności od rodzaju działań prowadzonych w projekcie	3
2. Rodzaje pytań kwestionariuszowych	7
3. Przykłady pytań kwestionariuszowych	9
3.1. Rezultaty projektu	9
3.1.1. Ogólne korzyści z uczestnictwa	10
3.1.2. Rezultaty w obszarze wiedzy	11
3.1.3. Rezultaty w obszarze umiejętności	12
3.1.4. Rezultaty w obszarze postaw, przekonań, opinii	13
3.1.5. Rezultaty w obszarze zachowań	13
3.1.6. Percepcja różnic „przed” i „po”	14
3.2. Reakcje uczestników na projekt	16
3.2.1. Ogólna ocena projektu	17
3.2.2. Wieloaspektowa ocena projektu	19
3.2.3. Ocena tematyki projektu i zastosowanych form dydaktycznych	20
3.2.4. Ocena materiałów edukacyjnych	21
3.2.5. Ocena prowadzących zajęcia	22
3.2.6. Ocena aspektów organizacyjnych	22
4. Kwestionariusz ankiety na temat udziału uczestnika w projekcie – przykład	24
5. Formularz obserwacji wydarzenia edukacyjnego – na przykładzie szkolenia	29
6. Scenariusz warsztatu podsumowującego realizację projektu (z wykorzystaniem danych z monitoringu i ewaluacji) – przykład	33

1. Metody i techniki badawcze autoewaluacji rekomendowane w zależności od rodzaju działań prowadzonych w projekcie

W rozdziale zostaną przedstawione metody i techniki badawcze sugerowane dla najbardziej powszechnych rodzajów działań projektowych:

- działań o charakterze szkoleniowo-dydaktycznym (szkoleń, warsztatów, zajęć dydaktycznych, wykładów itp.), realizowanych w sposób tradycyjny (metodą bezpośrednich spotkań),
- działań o charakterze szkoleniowo-dydaktycznym (szkoleń, warsztatów, zajęć dydaktycznych, wykładów itp.), realizowanych w środowisku internetowym,
- konkursów, olimpiad itp.,
- konferencji, seminariów itp.,
- stypendiów, grantów itp.

Przedstawione propozycje metodologiczne dotyczą odbiorców bezpośrednich projektu, uznawanych za priorytetową populację badaną. Trzeba mieć jednak świadomość, że w pewnych projektach do badań warto włączyć również odbiorców pośrednich, którymi mogą być osoby pośredniczące w przekazywaniu wiedzy odbiorcom bezpośrednim (np. nauczyciele lub trenerzy), osoby, na które projekt miał oddziaływać pośrednio, poprzez odbiorców bezpośrednich (np. członkowie ich rodzin) lub odbiorcy działań projektowych o charakterze uzupełniającym.

Propozycje metodologiczne dla większości analizowanych rodzajów działań projektowych opracowano w dwóch wersjach: w wariantcie poszerzonym autoewaluacji oraz w wariantcie minimalnym.

Propozycje te prawdopodobnie sprawdzą się w przypadku większości projektów edukacyjnych reprezentujących wymienione wyżej główne typy działań. Mimo tego nie należy ich traktować jako jedynie słusznych, modelowych sposobów prowadzenia ewaluacji. Zakres ewaluacji i przyjęte rozwiązania metodologiczne powinny każdorazowo zależeć od potrzeb informacyjnych jej realizatora oraz od specyfiki projektu: rodzaju prowadzonych działań, grupy docelowej, zdefiniowanych celów projektu wyrażonych w postaci określonych rezultatów miękkich. Mogą zatem zdarzyć się projekty, w przypadku których zasadna będzie modyfikacja poniższych propozycji lub stworzenie innej koncepcji badawczej.

W przypadku wszystkich projektów zalecane jest zastosowanie – oprócz klasycznych metod zbierania danych, takich jak ankiety, wywiady czy obserwacje – warsztatu podsumowującego realizację projektu (z wykorzystaniem wyników monitoringu i ewaluacji). Celem warsztatu jest wspólna, dokonywana w gronie zespołu projektowego, interpretacja zebranych danych i formułowanie rekomendacji usprawniających realizację kolejnych podobnych projektów.

A. Warsztaty, zajęcia dydaktyczne, szkolenia, wykłady – prowadzone w sposób tradycyjny

a) Cykl szkoleń, warsztatów, zajęć dydaktycznych, wykładów itp.

Metody/techniki badawcze	Moment pomiaru	Wersja poszerzona autoewaluacji	Wersja minimalna autoewaluacji
Metody/techniki zbierania danych			
Test wiedzy (ankiety papierowe)	Przed zajęciami i po zakończonym cyklu zajęć	☒	☒
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (papierowa)	Po ostatnich zajęciach z cyklu	☒	☒
Obserwacja nieuczestnicząca	W trakcie realizacji wybranych zajęć z cyklu	☒	
Wywiady pogłębione z uczestnikami lub wywiady grupowe w wybranych lokalizacjach	Po ostatnich zajęciach z cyklu	☒	
Metody/techniki interpretacji danych			
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒	☒

b) Jednorazowe szkolenie, warsztat, zajęcia dydaktyczne, wykład itp.

Metoda badawcza	Moment pomiaru	Wersja poszerzona autoewaluacji	Wersja minimalna autoewaluacji
Metody/techniki zbierania danych			
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (papierowa)	Po zajęciach	☒	☒
Obserwacja nieuczestnicząca	W trakcie zajęć	☒	
Wywiady pogłębione z uczestnikami lub wywiady grupowe w wybranych lokalizacjach	Po zajęciach	☒	
Metody/techniki interpretacji danych			
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒	☒

B. Warsztaty, zajęcia dydaktyczne, szkolenia, wykłady – realizowane w środowisku internetowym

Metoda badawcza	Moment pomiaru	Wersja poszerzona autoewaluacji	Wersja minimalna autoewaluacji
Metody/techniki zbierania danych			
Test wiedzy (ankieta internetowa)	Przed zajęciami i po zakończonym cyklu zajęć	☒	☒
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (internetowa)	Po ostatnich zajęciach z cyklu	☒	☒
Wywiady pogłębione z uczestnikami – bezpośrednie lub telefoniczne	Po ostatnich zajęciach z cyklu	☒	
Metody/techniki interpretacji danych			
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒	☒

C. Konkursy, olimpiady itp.

Metoda badawcza	Moment pomiaru	Wersja poszerzona autoewaluacji	Wersja minimalna autoewaluacji
Metody/techniki zbierania danych			
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (internetowa lub papierowa, w zależności od sposobu kontaktu z uczestnikami)	Po zakończeniu działań projektowych	☒	☒
Wywiady pogłębione z uczestnikami – bezpośrednie lub telefoniczne	Po zakończeniu działań projektowych	☒	
Metody/techniki interpretacji danych			
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒	☒

D. Konferencje, seminaria itp.

Metoda badawcza	Moment pomiaru	Ewaluacja
Metody/techniki zbierania danych		
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (papierowa)	Po zakończeniu działań projektowych	☒
Metody/techniki interpretacji danych		
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒

E. Stypendia, granty itp.

Metoda badawcza	Moment pomiaru	Wersja poszerzona autoewaluacji	Wersja minimalna autoewaluacji
Metody/techniki zbierania danych			
Ankieta do samodzielnego wypełnienia (internetowa lub papierowa, w zależności od sposobu kontaktu z uczestnikami)	Po zakończeniu działań projektowych (na koniec okresu stypendialnego lub po jego zakończeniu)	☒	☒
Wywiady pogłębione z uczestnikami – bezpośrednio lub telefoniczne	Po zakończeniu działań projektowych (na koniec okresu stypendialnego lub po jego zakończeniu)	☒	
Metody/techniki interpretacji danych			
Warsztat podsumowujący wnioski z realizacji projektu	Po realizacji badań ewaluacyjnych i analizie ich wyników	☒	☒

2. Rodzaje pytań kwestionariuszowych

Istnieją różne formaty pytań kwestionariuszowych. W pytaniach otwartych nie narzucamy respondentowi żadnej odpowiedzi do wyboru. W pytaniach zamkniętych przedstawiamy mu zestaw możliwych odpowiedzi. Poniżej znajduje się przegląd różnych formatów pytań, pozyskujących zasadniczo podobne informacje na różne – mniej lub bardziej precyzyjne – sposoby.

1. Pytanie zamknięte z możliwością odpowiedzi „tak” lub „nie”

Czy w 2014 roku brał/a Pan/Pani udział w projekcie ... [tytuł projektu]?

- a. Tak
- b. Nie

2. Pytanie zamknięte z oceną na skali

Przykład 1

W jakim stopniu Pana/Pani wiedza na temat finansów osobistych wzrosła pod wpływem udziału w projekcie?

- a. W ogóle
- b. W niewielkim stopniu
- c. W umiarkowanym stopniu
- d. W raczej dużym stopniu
- e. W bardzo dużym stopniu

Przykład 2

Jak Pan/Pani ocenia przydatność wiedzy na temat na temat finansów osobistych, którą przekazywano w trakcie projektu?

- a. W ogóle nieprzydatna
- b. Raczej nieprzydatna
- c. Raczej przydatna
- d. Bardzo przydatna

3. Pytanie zamknięte z możliwością wyboru kilku odpowiedzi spośród podanych

W których obszarach Pana/Pani wiedza wzrosła pod wpływem udziału w projekcie? *Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, które Pana(i) dotyczą.*

- a. Korzystanie z usług parabanków
- b. Zarządzanie budżetem domowym

- c. Korzystanie z kredytów i pożyczek
- d. Inwestowanie pieniędzy

4. Pytanie zamknięte z możliwością wyboru określonej liczby odpowiedzi spośród podanych

W których obszarach Pana/Pani wiedza najbardziej wzrosła pod wpływem udziału w projekcie?
Proszę zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi.

- a. Korzystanie z usług parabanków
- b. Zarządzanie budżetem domowym
- c. Korzystanie z kredytów i pożyczek
- d. Inwestowanie pieniędzy

5. Pytanie zamknięte z możliwością wyboru jednej odpowiedzi spośród podanych

W którym obszarze Pana/Pani wiedza najbardziej wzrosła pod wpływem udziału w projekcie?
Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

- a. Korzystanie z usług parabanków
- b. Zarządzanie budżetem domowym
- c. Korzystanie z kredytów i pożyczek
- d. Inwestowanie pieniędzy

6. Pytanie zamknięte z rankingiem obiektów

Proszę uszeregować poniższe zagadnienia omawiane w ramach projektu w kolejności od 1 do 4, gdzie 1 oznacza zagadnienie najbardziej dla Pana/Pani przydatne, a 4 – najmniej przydatne.

- a. Korzystanie z usług parabanków —
- b. Zarządzanie budżetem domowym —
- c. Korzystanie z kredytów i pożyczek —
- d. Inwestowanie pieniędzy —

7. Pytanie otwarte

Które zagadnienia omawiane w ramach projektu były dla Pana/Pani najbardziej przydatne?

3. Przykłady pytań kwestionariuszowych

Poniżej zaprezentowano przykłady pytań kwestionariuszowych pomocnych w tworzeniu przez projektodawców własnych narzędzi badawczych. Są one inspirowane rzeczywistymi projektami edukacyjnymi. Mogą one dotyczyć zarówno projektu (jako całości), jak i różnych rodzajów działań projektowych (szkoleń, warsztatów, kursów, zajęć, wykładów itp.). Pytania mają różną konstrukcję, wykorzystują różne skale, aby pokazać zakres istniejących możliwości. Zamieszczone przykłady nie wyczerpują jednak wszystkich możliwych sposobów formułowania pytań.

Przykładowe pytania zostały podzielone na dwie grupy: pytania dotyczące rezultatów projektu (na które składają się wiedza, umiejętności, postawy, zachowania) oraz pytania opisujące reakcje uczestników na udział w projekcie.

3.1. Rezultaty projektu

Rezultaty to efekty przedsięwzięć edukacyjnych – korzyści, które uczestnicy projektu wynoszą ze swojego w nim udziału. Rezultaty to jednocześnie główny przedmiot autoewaluacji. Celem autoewaluacji jest sprawdzenie, czy projekt realizuje zakładane cele, czyli osiąga zaplanowane rezultaty. Pytania kwestionariuszowe muszą być więc opracowane w taki sposób, aby umożliwiły pomiar zaplanowanych rezultatów miękkich projektu.

Dane na temat osiągniętych rezultatów projektu są niezbędne dla oceny projektu pod względem kryterium *skuteczności* – gdy analizować będziemy, w jakim stopniu projekt osiągnął zakładane cele (rezultaty miękkie).

Jeśli na korzyści wyniesione z projektu będziemy patrzeć szerzej, nie ograniczając się tylko do zakładanych rezultatów miękkich, ale analizując wszelkie możliwe korzyści, dane te posłużą również do oceny *użyteczności* projektu dla jego uczestników. Użyteczność dotyczy bowiem wszelkich rzeczywistych – planowanych i nieplanowanych – efektów projektu stwierdzanych przez jego odbiorców.

Jeśli z kolei efekty projektu będziemy analizować w dłuższym horyzoncie czasowym, w perspektywie wykraczającej poza doraźne korzyści (pytając np. o to, czy uczestnicy zamierzają stosować w przyszłości wiedzę wyniesioną z projektu, wprowadzać określone zmiany w swoim życiu itp.), to zebrane dane posłużą do oceny projektu pod względem kryterium *trwałości*.

3.1.1. Ogólne korzyści z uczestnictwa

Przykładowe pytania skierowane do różnych grup odbiorców (dorośli, młodzież).

Jakie korzyści wyniósł/wyniosła Pan/Pani z udziału w projekcie? Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, które Pana/Pani dotyczą.

- a. Zdobycie nowej wiedzy
- b. Pogłębienie posiadanej wiedzy
- c. Nauka pracy na komputerze
- d. Poznanie nowych ludzi
- e. Miłe spędzenie czasu
- f. Zdobycie certyfikatu udziału w projekcie
- g. Inne, proszę zapisać jakie? _____
- h. Trudno powiedzieć

Co Ci dał udział w projekcie? Wymień trzy najważniejsze dla Ciebie korzyści.

- a. _____
- b. _____
- c. _____

Czy z tematami poruszonymi na zajęciach zorganizowanych w ramach projektu spotkałeś/spotkałaś się wcześniej na zwykłych zajęciach szkolnych?

- a. Tak, z wieloma z nich
- b. Tak, z niektórymi
- c. Nie, nigdy wcześniej się z nimi nie spotkałem/spotkałam
- d. Nie pamiętam

Jak Pan/Pani ocenia zajęcia, w których Pan/Pani uczestniczył/a w ramach projektu? Czy:... ?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami tak, czasami nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
a. Dotyczyły one ważnych dla Pana/Pani spraw	1	2	3	4	5	9
b. Dotyczyły interesujących Pana/Pani spraw	1	2	3	4	5	9
c. Dotyczyły spraw, z którymi styka się każdy człowiek	1	2	3	4	5	9
d. Były przeznaczone dla ludzi posiadających wiedzę z zakresu	1	2	3	4	5	9

finansów taką, jak Pan/Pani						
-----------------------------	--	--	--	--	--	--

W pytaniu zastosowano skalę odpowiedzi: „zdecydowanie nie”, „raczej nie”, „czasami tak, czasami nie”, „raczej tak”, „zdecydowanie tak”. Poszczególnym odpowiedziom na tego typu skalach przypisuje się kody liczbowe: odpowiednio 1, 2, 3, 4, 5 (i kolejne – jeśli zastosujemy skalę odpowiedzi większą niż 5-punktowa). Respondent zaznacza swoją odpowiedź poprzez zakreślenie cyfry odpowiadającej wybranej odpowiedzi na skali. Odpowiedź „trudno powiedzieć” jest z reguły w badaniach społecznych opisywana za pomocą kodu 8 lub 9 (jeśli kategorii odpowiedzi jest więcej niż 10 – za pomocą kodu 97 lub 98). Jeśli stosujemy technikę wywiadu kwestionariuszowego, to odpowiedź „trudno powiedzieć” nie powinna być przez ankietera odczytywana.

3.1.2. Rezultaty w obszarze wiedzy

Jaki jest Pana/Pani obecny poziom rozumienia następujących zagadnień, które były przedmiotem projektu?

	Bardzo słaby	Raczej słaby	Umiarkowany	Raczej dobry	Bardzo dobry	Trudno powiedzieć
a. Odwrócona hipoteka	1	2	3	4	5	9
b. Pułapki w umowach finansowych	1	2	3	4	5	9
c. Instytucje pożyczkowe	1	2	3	4	5	9

W jakim stopniu Pana(i) wiedza dotycząca poniższych zagadnień wzrosła pod wpływem udziału w projekcie?

	Nie dowiedziałem/dowiedziałam się niczego nowego	Dowiedziałem/dowiedziałam się trochę nowych rzeczy	Dowiedziałem/dowiedziałam się wielu nowych rzeczy	Trudno powiedzieć
a. Jak wychowywać dziecko, aby pomóc mu odnieść sukces w życiu	1	2	3	9
b. Jak dobrze komunikować się z dzieckiem, jak skutecznie na nie oddziaływać	1	2	3	9
c. Jak kształtować u dziecka postawy przedsiębiorcze	1	2	3	9
d. Jak rozmawiać z dzieckiem o pieniądzach	1	2	3	9
e. Jak wspierać dziecko w nauce	1	2	3	9

W których obszarach Pana/Pani wiedza wzrosła pod wpływem projektu?

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
a. Opracowywanie biznesplanu	1	2	9
b. Rejestracja działalności gospodarczej – przepisy, procedury	1	2	9
c. Możliwości uzyskania wsparcia finansowego na założenie działalności gospodarczej	1	2	9

3.1.3. Rezultaty w obszarze umiejętności

W jakim stopniu w wyniku udziału w projekcie rozwinął(a) Pan(i) następujące umiejętności?

	W ogóle	W niewielkim stopniu	W umiarkowanym stopniu	W raczej dużym stopniu	W bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć
a. Wykonywanie przelewów bankowych przez Internet	1	2	3	4	5	9
b. Uruchamianie stałych zleceń przez Internet	1	2	3	4	5	9
c. Zakupy przez Internet	1	2	3	4	5	9
d. Analiza ofert banków, instytucji finansowych	1	2	3	4	5	9

W jakim stopniu udział w projekcie pomógł Panu(i) przygotować się do wykonywania następujących czynności?

	Nie widzę różnicy	Jestem trochę lepiej przygotowany/a	Jestem znacznie lepiej przygotowany/a	Trudno powiedzieć
a. Założenie internetowego konta bankowego	1	2	3	9
b. Przelewy bankowe przez Internet	1	2	3	9
c. Założenie korzystnej lokaty	1	2	3	9
d. Zaciągnięcie bezpiecznego kredytu, pożyczki	1	2	3	9

3.1.4. Rezultaty w obszarze postaw, przekonań, opinii

Czy Pana/Pani postawa wobec zakładania własnej firmy zmieniła się w wyniku udziału w projekcie?

- Tak, proszę opisać w jaki sposób? _____
- Nie
- Trudno powiedzieć

W jakim stopniu Pana/Pani stosunek do następujących zagadnień zmienił się w wyniku udziału w projekcie?

	Mniej pozytywny	Bez zmian	Trochę bardziej pozytywny	Dużo bardziej pozytywny	Trudno powiedzieć
a. Stosunek do bankowości internetowej	1	2	3	4	9
b. Stosunek do bankowości mobilnej	1	2	3	4	9
c. Stosunek do lokat płatniczych	1	2	3	4	9
d. Stosunek do oszczędzania na emeryturę	1	2	3	4	9

Czy w wyniku udziału w projekcie Pana/Pana zaufanie:... ?

	Zdecydowanie się zmniejszyło	Raczej się zmniejszyło	Pozostało bez zmian	Raczej wzrosło	Zdecydowanie wzrosło	Trudno powiedzieć
a. Do banków	1	2	3	4	5	9
b. Do parabanków	1	2	3	4	5	9

3.1.5. Rezultaty w obszarze zachowań

Czy w wyniku udziału w szkoleniu:...? 1. Tak 2. Nie

- Założył/a Pan/Pani konto internetowe
- Zaczął/zaczęła Pan/Pani zlecać przelewy przez Internet
- Uruchomił/a Pan/Pani zlecenie stałe
- Zaczął/zaczęła Pan/Pani robić zakupy przez Internet
- Ubezpieczył/a Pan/Pani mieszkanie, dom, samochód, siebie, kogoś z rodziny
- Założył/a Pan/Pani lokatę/rachunek inwestycyjny

Czy w wyniku udziału w szkoleniu zamierza Pan/Pani w ciągu najbliższych 6 miesięcy...?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
a. Opracować biznesplan własnej firmy	1	2	3	4	9
b. Złożyć wniosek o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności firmy	1	2	3	4	9
c. Zarejestrować własną firmę	1	2	3	4	9

Jakie zmiany przewiduje Pan/Pani w wyniku udziału w projekcie w sposobie edukacji finansowej Pana/Pani dziecka?

	Zamierzam całkowicie tego zaprzestać	Zamierzam robić to rzadziej	Bez zmian	Zamierzam zacząć to robić	Zamierzam robić to częściej	Trudno powiedzieć
a. Zachęcanie dziecka do oszczędzania	1	2	3	4	5	9
b. Nagradzanie dziecka pieniędzmi	1	2	3	4	5	9
c. Płacenie dziecku za wykonane prace	1	2	3	4	5	9
d. Kontrola wydatków finansowych dziecka	1	2	3	4	5	9
e. Przekazywanie dziecku kieszonkowego	1	2	3	4	5	9

3.1.6. Percepcja różnic „przed” i „po”

Ocena porównawcza wprowadza do pomiaru rezultatów element większej wiarygodności, rzetelności pomiaru. Jednym z rodzajów porównań jest tzw. ocena stanu „po” z retrospektywną oceną stanu „przed”. Polega ona na tym, że respondenci w pomiarze „po” oceniają swoją wiedzę, umiejętności, postawy lub zachowania w odniesieniu do dwóch momentów czasowych: przed udziałem w projekcie/wydarzeniu edukacyjnym oraz po zakończeniu uczestnictwa.

Ten sposób pomiaru zmiany, która zaszła pod wpływem udziału w projekcie, może być stosowany jako wartościowa alternatywa dla wyżej opisanych, tradycyjnych sposobów pomiaru.

Proszę określić swój poziom rozumienia niżej wymienionych zagadnień przed i po udziale w wykładzie.

	W ogóle nie rozumiem	Słabo rozumiem	Dobrze rozumiem	Doskonale rozumiem	Trudno powiedzieć
Różnice między rentą dożywotnią a odwróconą hipoteką					
a. Przed wykładem	1	2	3	4	9
b. Po wykładzie	1	2	3	4	9
Różnice między bankiem, parabankiem, instytucją pożyczkową					
a. Przed wykładem	1	2	3	4	9
b. Po wykładzie	1	2	3	4	9

Proszę określić swój poziom opanowania poniższych umiejętności przed i po udziale w warsztatach.

	Poziom umiejętności									
	Przed warsztatami					Po warsztatach				
	Bardzo słaby	Raczej słaby	Średni	Raczej dobry	Bardzo dobry	Bardzo słaby	Raczej słaby	Średni	Raczej dobry	Bardzo dobry
Dokonywanie przelewów bankowych przez Internet	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Dokonywanie płatności kartą płatniczą	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Wypłacanie gotówki z bankomatu	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

Proszę zapoznać się z czynnościami w środkowej części tabeli. Po lewej stronie proszę zaznaczyć częstotliwość dokonywania przez Pana(i) danej czynności przed udziałem w warsztatach, po prawej stronie – częstotliwość dokonywania tej czynności po udziale w warsztatach.

Przed udziałem w warsztatach					Po udziale w warsztatach			
Nigdy	Rzadko	Czasami	Często		Nigdy	Rzadko	Czasami	Często
1	2	3	4	Dokonywanie przelewów bankowych przez Internet	1	2	3	4

1	2	3	4	Dokonywanie płatności kartą płatniczą	1	2	3	4
1	2	3	4	Wypłacanie gotówki z bankomatu	1	2	3	4

Proszę ocenić, w jakim stopniu zgadzał/a się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami przed udziałem w warsztatach i w jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z nimi po udziale w warsztatach.

	Przed udziałem w warsztatach					Po udziale w warsztatach				
	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	Trudno powiedzieć	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	Trudno powiedzieć
Staram się w każdym miesiącu zaoszczędzić nawet drobną sumę pieniędzy	1	2	3	4	9	1	2	3	4	9
Warto jest prowadzić zestawienia miesięcznych wpływów i wydatków w budżecie domowym	1	2	3	4	9	1	2	3	4	9

3.2. Reakcje uczestników na projekt

Reakcje uczestników na projekt to drugi – obok rezultatów – obszar tematyczny kwestionariusza oceny projektu. Co o projekcie – jako całościowym przedsięwzięciu, ale także o różnych jego aspektach – myślą jego uczestnicy? Czy byli oni zadowoleni z udziału w projekcie? Czy zgłaszali zastrzeżenia dotyczące realizacji projektu? Chociaż tego rodzaju pytania nie pozwalają na pomiar rezultatów projektu, to mogą one dostarczać praktycznych wskazówek umożliwiających jego doskonalenie.

Dzięki tego typu pytaniom uzyskujemy również materiał empiryczny, pozwalający lepiej rozumieć oddziaływanie projektu, poziom jego dostosowania do potrzeb uczestników, skuteczność różnych rodzajów działań, rozwiązań, narzędzi itp. Pytania te pozwalają również na bardziej szczegółową analizę odbioru różnych treści merytorycznych projektu, dając wartościowy wkład w ocenę projektu pod względem użyteczności i trafności.

Przedmiotem zainteresowania mogą być reakcje na projekt (jako całościowe przedsięwzięcie), jak i na różne jego aspekty merytoryczne oraz organizacyjne.

3.2.1. Ogólna ocena projektu

W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony z udziału w projekcie?

Bardzo niezadowolony/a	Raczej niezadowolony/a	Ani zadowolony/a, ani niezadowolony/a	Raczej zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Jeśli respondent jest niezadowolony: Dlaczego jest Pan/Pani niezadowolony/a?

Jaką ocenę wystawiłbyś/wystawiłabyś zajęciom prowadzonym w ramach projektu?

Niedostateczny	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	6	9

Czy poleciliby/poleciliby Pan/Pani swoim znajomym udział w takim szkoleniu?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	9

Czy udział w projekcie był wart poświęconego przez Pana/Panią czasu?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Częściowo tak, a częściowo nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

W jakim stopniu projekt spełnił Pana/Pani oczekiwania?

Zdecydowanie poniżej oczekiwań	Raczej poniżej oczekiwań	Zgodny z oczekiwaniami	Raczej powyżej oczekiwań	Zdecydowanie powyżej oczekiwań	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Czy treści przekazywane w trakcie zajęć w ramach projektu były dla Pana/Pani:... ?

Zdecydowanie zbyt łatwe	Raczej zbyt łatwe	Odpowiednie	Raczej zbyt trudne	Zdecydowanie zbyt trudne	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Czy ogólnie rzecz biorąc projekt był dla Pana/Pani:... ?

W ogóle nieprzydatny	W niewielkim stopniu przydatny	Średnio przydatny	Bardzo przydatny	Wyjątkowo przydatny	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Które elementy szkolenia były dla Pana/Pani najbardziej przydatne? Proszę wymienić maksymalnie trzy elementy.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

1. Które elementy szkolenia były dla Pana/Pani najmniej przydatne? Proszę wymienić maksymalnie trzy elementy.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

W jakim stopniu wykorzysta Pan/Pan w swoim życiu informacje uzyskane na wykładzie?

- a. Nie wykorzystam żadnych informacji
- b. Wykorzystam nieliczne informacje
- c. Wykorzystam część informacji
- d. Wykorzystam większość informacji
- e. Wykorzystam wszystkie informacje

3.2.2. Wieloaspektowa ocena projektu

Jak oceniasz projekt pod względem następujących aspektów: ... ?

	Słabo	Zadowolająco	Dobrze	Bardzo dobrze	Wyróżniająco	Trudno powiedzieć
Dobór tematyki	1	2	3	4	5	9
Dobór form kształcenia	1	2	3	4	5	9
Dobór wykładowców	1	2	3	4	5	9
Komunikacja, kontakty z wykładowcami	1	2	3	4	5	9
Kryteria oceniania i warunki zaliczenia	1	2	3	4	5	9
Motywowanie uczestników do pracy	1	2	3	4	5	9

Proszę ocenić warsztat, w którym Pan/Pani uczestniczył/a w ramach projektu, pod względem następujących aspektów. Jeśli zdecydowanie zgadza się Pan/Pani ze stwierdzeniem po lewej stronie tabeli, proszę zaznaczyć cyfrę 1, jeśli zaś zdecydowanie zgadza się Pan/Pani ze stwierdzeniem po prawej stronie tabeli, proszę zaznaczyć cyfrę 7. Może Pan/Pani także wybrać dowolną cyfrę między 1 a 7, jeśli Pana/Pani opinia jest mniej zdecydowana.

Dotyczył spraw niezbyt dla mnie ważnych	1	2	3	4	5	6	7	Dotyczył spraw o dużym dla mnie znaczeniu
Był mało interesujący	1	2	3	4	5	6	7	Był bardzo interesujący
W ogóle nie skłaniał mnie do myślenia	1	2	3	4	5	6	7	Dawał mi wiele do myślenia
W ogóle nie motywował mnie do działania	1	2	3	4	5	6	7	Bardzo motywował mnie do działania

3.2.3. Ocena tematyki projektu i zastosowanych form dydaktycznych

Jak oceniasz poszczególne tematy zajęć prowadzonych w ramach projektu?

	Bardzo nudny	Raczej nudny	Raczej ciekawy	Bardzo ciekawy	Trudno powiedzieć
Funkcjonowanie banków	1	2	3	4	9
Funkcjonowanie firmy	1	2	3	4	9
Zarządzanie własnymi finansami	1	2	3	4	9
Planowanie własnej kariery zawodowej	1	2	3	4	9

Jak oceniasz ćwiczenia, gry, zabawy wykonywane na zajęciach?

W ogóle mi się nie podobały	Raczej mi się nie podobały	Ani mi się podobały, ani nie podobały	Raczej mi się podobały	Bardzo mi się podobały	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Projekt składał się z kilku części. W jakim stopniu każda z nich była dopasowana do Pana/Pani potrzeb?

	Niezbyt dobrze	Częściowo	Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
Jak racjonalnie gospodarować budżetem domowym	1	2	3	9
Bankowość internetowa	1	2	3	9
Ubezpieczenia	1	2	3	9
Gospodarka, podstawowe pojęcia ekonomiczne	1	2	3	9

Jak Pan/Pani ocenia następujące formy zajęć w ramach szkolenia?

	W ogóle nieinteresujące	Raczej nieinteresujące	Raczej interesujące	Bardzo interesujące	Nie potrafię ocenić
Wystąpienia, wykłady trenera	1	2	3	4	9
Dyskusje między trenerem a uczestnikami	1	2	3	4	9

Prace do samodzielnego wykonania	1	2	3	4	9
Prace do wykonania w grupach	1	2	3	4	9
Prezentacje wyników prac grupowych	1	2	3	4	9

Jak oceniasz ilość następujących rodzajów zajęć w projekcie?

	Za mało	W sam raz	Za dużo	Nie potrafię ocenić
Wykłady – wystąpienia wykładowców	1	2	3	9
Dyskusje między wykładowcami a uczniami	1	2	3	9
Prace uczniów w grupach	1	2	3	9
Prezentacje wyników prac grupowych	1	2	3	9

3.2.4. Ocena materiałów edukacyjnych

Jak oceniasz podręcznik dla uczestnika projektu?

	Nie zgadzam się	Częściowo się zgadzam	W pełni się zgadzam	Trudno powiedzieć
Jest napisany przystępnym językiem, łatwo zrozumieć zawarte w nim treści	1	2	3	9
Jest opracowany w sposób czytelny/przejrzysty	1	2	3	9
Ma atrakcyjną szatę graficzną	1	2	3	9
Jest lepiej opracowany niż tradycyjny podręcznik	1	2	3	9
Jest zbyt obszerny	1	2	3	9

Jak Pan/Pani ocenia kurs e-learningowy, z którego korzystał/a Pan/Pani na zajęciach?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
Był napisany przystępnym językiem, łatwo było zrozumieć zawarte w nim treści	1	2	3	4	9
Dotyczył ważnych dla Pana/Pani spraw	1	2	3	4	9

Dotyczył interesujących Pana/Pani spraw	1	2	3	4	9
Dotyczył spraw, z którymi styka się każdy człowiek	1	2	3	4	9
Poszerzał wiedzę o finansach	1	2	3	4	9
Był przeznaczony dla ludzi posiadających wiedzę z zakresu finansów taką, jak Pan/Pani	1	2	3	4	9
Wielkość liter na slajdach była na tyle duża, że czytanie nie sprawiało problemów	1	2	3	4	9
W trakcie pracy pojawiały się problemy z oprogramowaniem, np. oprogramowanie się zawieszało, nie można było go uruchomić	1	2	3	4	9

3.2.5. Ocena prowadzących zajęcia

Czy osoba prowadząca zajęcia: ... ?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
Była dobrze przygotowana do zajęć	1	2	3	4	9
Prowadziła zajęcia w sposób ciekawy	1	2	3	4	9
Mówiła w sposób zrozumiały	1	2	3	4	9
Była cierpliwa, bez problemu powtarzała treści, jeżeli ktoś ich nie rozumiał	1	2	3	4	9
Potrafiła odpowiedzieć na pytania uczestników	1	2	3	4	9

3.2.6. Ocena aspektów organizacyjnych

Proszę ocenić pod względem kilku aspektów warunki, w których odbywały się wykłady.

	Nie mam żadnych zastrzeżeń	Mam pewne zastrzeżenia	Trudno powiedzieć
Wielkość sal wykładowych	1	2	9
Temperatura w salach	1	2	9
Dogodna lokalizacja	1	2	9

Jak Pan/Pani ocenia harmonogram zajęć prowadzonych w ramach projektu?

a. Czy dni, w których odbywały się zajęcia, były dla Pana/Pani:…?

1. Zawsze odpowiednie
2. Czasami odpowiednie, czasami nieodpowiednie
3. Niezbyt odpowiednie
9. Trudno powiedzieć

b. Czy godziny rozpoczęcia zajęć były dla Pana/Pani:…?

1. Zawsze odpowiednie
2. Czasami odpowiednie, czasami nieodpowiednie
3. Niezbyt odpowiednie
9. Trudno powiedzieć

Jak ocenia Pan/Pani szkolenie pod względem następujących aspektów?

	Bardzo źle	Raczej źle	Ani źle, ani dobrze	Raczej dobrze	Bardzo dobrze	Trudno powiedzieć
Miejsce/warunki szkolenia	1	2	3	4	5	9
Łatwość dojazdu na szkolenie	1	2	3	4	5	9
Czas trwania szkolenia	1	2	3	4	5	9

4. Kwestionariusz ankiety na temat udziału uczestnika w projekcie – przykład

Poniższy przykład kwestionariusza ankiety opracowano przy założeniu, że celem projektu był wzrost kompetencji jego uczestników w obszarze bankowości internetowej. Założono, że rezultaty miękkie projektu obejmowały: wzrost wiedzy na temat bankowości internetowej, wzrost zaufania do bankowości internetowej, wzrost umiejętności obsługi bankowego konta internetowego oraz wzrost skłonności do zakładania bankowego konta internetowego.

Przyjęto, że jest to ankieta audytoryjna, papierowa, wypełniana przez uczestników po zakończonym cyklu zajęć projektowych (o charakterze warsztatów), tj. na ostatnich zajęciach. Nie ma jednak przeszkód, aby ankieta o takim kształcie wypełniana była internetowo. Po niewielkiej adaptacji (wprowadzeniu instrukcji dla ankietera) poniższy kwestionariusz ankiety papierowej do samodzielnego wypełnienia może służyć także jako kwestionariusz wywiadu bezpośredniego lub telefonicznego.

Chociaż ankieta dotyczy całego projektu (całości zajęć), to może być także wykorzystana do oceny pojedynczego wydarzenia edukacyjnego (pojedynczych zajęć, szkolenia itp.).

Szanowna Pani! Szanowny Panie,

Chcielibyśmy zadać Panu/Pani kilka pytań na temat projektu ... [tytuł]. Zebrane informacje posłużą do oceny projektu oraz do wprowadzenia w nim zmian oczekiwanych przez jego uczestników.

Prosimy o szczerą opinię. Udzielone odpowiedzi będą analizowane zbiorczo, bez możliwości ich powiązania z Pana/Pani osobą.

Proszę zakreślać kółkiem odpowiedź/odpowiedzi, które najlepiej opisują Pana/Pani opinię.

Skąd dowiedział/a się Pan/Pani o projekcie ...[tytuł]? Może Pan/Pani wskazać kilka odpowiedzi.

1. Z ogłoszenia umieszczonego w miejscu publicznym, np. biblioteka, urządzenie gminy
2. Z informacji w mediach lokalnych
3. Z informacji w kościele
4. Od rodziny/znajomych
5. Inne, proszę zapisać, jakie? _____
6. Nie pamiętam

Jak Pan/Pani ocenia zajęcia, w których uczestniczył/a Pan/Pani w ramach projektu?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Czasami tak, czasami nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
a. Dotyczyły ważnych dla Pana/Pani spraw	1	2	3	4	5	9

b. Dotyczyły interesujących Pana/Pani spraw	1	2	3	4	5	9
c. Były przeznaczone dla ludzi posiadających wiedzę z zakresu finansów taką, jak Pan/Pani	1	2	3	4	5	9
d. Motywowały Pana/Pani do działania	1	2	3	4	5	9

Jak Pan/Pani ocenia poszczególne tematy zajęć prowadzonych w ramach projektu?

	W ogóle nieinteresujący	Raczej nieinteresujący	Raczej interesujący	Bardzo interesujący	Nie uczestniczyły(a)m w tych zajęciach
Jak racjonalnie gospodarować budżetem domowym	1	2	3	4	9
Bankowość internetowa i mobilna	1	2	3	4	9
Ubezpieczenia, emerytury	1	2	3	4	9
Gospodarka, podstawowe pojęcia ekonomiczne	1	2	3	4	9

Czy te tematy zajęć były dla Pana/Pani: ... ?

Bardzo trudne	Raczej trudne	Niektóre łatwe, niektóre trudne	Raczej trudne	Bardzo trudne	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Czy trener prowadzący zajęcia: ... ?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
Był dobrze przygotowany do zajęć	1	2	3	4	9
Prowadził zajęcia w sposób ciekawy	1	2	3	4	9

Mówił w sposób jasny, zrozumiały	1	2	3	4	9
Potrafił odpowiedzieć na pytania uczestników	1	2	3	4	9

Jak Pan/Pani ocenia zajęcia prowadzone w ramach projektu pod względem aspektów organizacyjnych?

A. Czy czas trwania pojedynczych zajęć był według Pana/Pani: ... ?

1. Za długi
2. Odpowiedni
3. Za krótki

B. Czy częstotliwość zajęć była według Pana/Pani: ... ?

1. Zbyt duża
2. Odpowiednia
3. Zbyt mała

W jakim stopniu Pana/Pani wiedza na temat bankowości mobilnej wzrosła pod wpływem udziału w projekcie?

W ogóle	W niewielkim stopniu	W umiarkowanym stopniu	W raczej dużym stopniu	W bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Czy w wyniku udziału w projekcie Pana/Pani zaufanie do bankowości internetowej: ... ?

Zdecydowanie się zmniejszyło	Raczej się zmniejszyło	Pozostało bez zmian	Raczej wzrosło	Zdecydowanie wzrosło	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Proszę określić swój poziom umiejętności obsługi internetowego konta bankowego przed i po udziale w zajęciach.

Przed zajęciami					Po zajęciach				
Bardzo słaby	Raczej słaby	Średni	Raczej dobry	Bardzo dobry	Bardzo słaby	Raczej słaby	Średni	Raczej dobry	Bardzo dobry
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

Czy w ciągu najbliższych 3 miesięcy zamierza Pan/Pani założyć internetowe konto bankowe?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Już je założyłem/założyłam
1	2	3	4	9

W jakim stopniu jest Pan?Pani zadowolony z udziału w projekcie?

Bardzo niezadowolony/a	Raczej niezadowolony/a	Ani zadowolony/a, ani niezadowolony/a	Raczej zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Czy udział w projekcie był wart poświęconego przez Pana/Panią czasu?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Częściowo tak, a częściowo nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
1	2	3	4	5	9

Co zmieniłby/zmieniłaby Pan/Pani w zajęciach prowadzonych w ramach projektu, aby lepiej odpowiadały one potrzebom uczestników?

Jakie inne tematy warto Pana/Pani zdaniem wprowadzić do tych zajęć?

Na zakończenie prosimy o podanie informacji o sobie.

Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

Wiek

1. Do 30 lat
2. Od 31 do 40 lat
3. Od 41 do 50 lat
4. Od 51 do 60 lat
5. Od 61 do 70 lat
6. Powyżej 70 lat
7. Odmowa odpowiedzi

Wykształcenie

1. Podstawowe, gimnazjalne
2. Zasadnicze zawodowe
3. Średnie
4. Wyższe – licencjackie, inżynierskie
5. Wyższe – magisterskie
6. Odmowa odpowiedzi

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

5. Formularz obserwacji wydarzenia edukacyjnego – na przykładzie szkolenia

I. Informacje o szkoleniu

1. Miejsce:
2. Data:
3. Godzina rozpoczęcia:
4. Godzina zakończenia:

II. Charakterystyka warunków technicznych szkolenia

1. Sala szkoleniowa (proszę zaznaczyć odpowiednie punkty)

1. przestronne, duże pomieszczenie, 2. małe pomieszczenie, 3. pomieszczenie dające komfort przestrzeni (adekwatne wielkością do liczby uczestników szkolenia), 4. pomieszczenie nie dające komfortu przestrzeni (nieadekwatne wielkością do liczby uczestników szkolenia), 5. sala z klimatyzacją, 6. sala bez klimatyzacji, 7. odpowiednia temperatura w pomieszczeniu, 8. nieodpowiednia temperatura w pomieszczeniu (za zimno/za ciepło), 9. dobiegające z zewnątrz hałasy, 10. brak hałasów z zewnątrz 11. sala przytulna, przyjemna, 12. sala nieprzyjemna, odpychająca, 13. jest wydzielone miejsce na pozostawienie odzieży wierzchniej (wieszaki, szatnia obok sali), 14. brak wydzielonego miejsca na pozostawienie odzieży wierzchniej (prowizoryczne wieszaki, kurtki zostawiane na stołach np. na końcu sali)

Dodatkowe obserwacje:

.....
.....
.....

2. Wyposażenie sali (proszę opisać, czy zapewniono sprzęt niezbędny do prowadzenia szkolenia, np. projektor, telewizor, tablica interaktywna, flipchart itp.)

.....
.....
.....
.....

III. Uczestnicy szkolenia

1. Liczba uczestników
2. Charakterystyka uczestników pod względem zgodności z wymogami grupy docelowej (proszę wykorzystać własne obserwacje, informacje z prezentacji/autoprezentacji, informacje przekazywane przez innych uczestników)
.....
.....
.....
.....

IV. Program szkolenia

1. Czy uczestnikom przedstawiono cele i program szkolenia? Tak Nie

Dodatkowe obserwacje:

.....
.....
.....

2. Jakie treści/zagadnienia omawiano w trakcie szkolenia? (proszę zapisać w porządku chronologicznym części/jednostki tematyczne szkolenia)

.....
.....
.....

3. Jakie metody pracy, pomoce/materiały dydaktyczne wykorzystano?

.....
.....
.....

V. Przygotowanie trenera prowadzącego szkolenie

1. Jakie elementy wcześniejszego przygotowania do prowadzenia szkolenia dało się zaobserwować?

.....
.....
.....
.....

2. Jaki jest poziom kompetencji prowadzącego w tematyce prowadzonych zajęć? (czy trener potrafił odpowiedzieć na pytania uczestników, wyjaśnić niezrozumiałe kwestie i definicje, czy robił to w sposób zrozumiały itp.)

.....
.....
.....
.....

3. W jaki sposób trener wzbudzał zainteresowanie uczestników, pobudzał ich do aktywności, motywował do działania?

.....
.....
.....
.....

4. W jaki sposób grupa uczestników reagowała na trenera? (proszę zapisać własne obserwacje i komentarze uczestników)

.....
.....
.....
.....

VI. Odbiór szkolenia przez uczestników

1. Stopień zainteresowania

bardzo duży duży w zależności od poruszanego tematu mały bardzo mały

Dodatkowe obserwacje (obserwowane oznaki zainteresowania, treści budzące większe lub mniejsze zainteresowanie, komentarze uczestników)

.....
.....
.....
.....

2. Stopień aktywności

bardzo duży duży w zależności od poruszanego tematu mały bardzo mały

Dodatkowe obserwacje (obserwowane przejawy aktywności, treści wywołujące większą lub mniejszą aktywność, komentarze uczestników)

.....
.....
.....
.....

3. Stopień dyscypliny

- bardzo duży duży zróżnicowany mały bardzo mały

Dodatkowe obserwacje (obserwowane przejawy dyscypliny lub jej braku)

.....
.....
.....
.....

4. Ocena poziomu przyswojenia treści merytorycznych przekazywanych w trakcie szkolenia

(zapisać własne obserwacje, wykorzystać komentarze uczestników)

.....
.....
.....
.....

5. Ocena zadowolenia uczestników z efektów szkolenia

(zapisać własne obserwacje, wykorzystać komentarze uczestników)

.....
.....
.....
.....

6. Scenariusz warsztatu podsumowującego realizację projektu (z wykorzystaniem danych z monitoringu i ewaluacji) – przykład

- I. **Przedstawienie przez moderatora celu i sposobu pracy uczestników warsztatu.**
- II. **Przedstawienie – na podstawie danych z monitoringu i ewaluacji – sprawozdania z realizacji projektu – jakie działania zrealizowano i jakie odnotowano ich efekty.**

Zalecane jest przygotowanie zwięzłej prezentacji (np. PowerPoint) informującej o działaniach zrealizowanych w ramach projektu oraz odnotowanych efektach. W trakcie dalszej dyskusji zalecane jest odwoływanie się do informacji zawartych w prezentacji.

- III. **Ocena projektu. Zaproszenie do dyskusji na temat działań realizowanych w ramach projektu oraz na temat projektu jako całości.**

Aby przypomnieć uczestnikom warsztatu kluczowe zadania wykonywane w ramach projektu, zalecane jest przedstawienie projektu jako sekwencji działań organizacyjnych i merytorycznych na osi czasu (np. w prezentacji PowerPoint, na tablicy flipchart itp.). Działania powinny obejmować fazę przygotowawczą do realizacji projektu (organizacji niezbędnych zasobów) oraz właściwe etapy realizacji projektu: promocji, rekrutacji, prowadzenia działań merytorycznych.

1. Jak oceniamy zrealizowany projekt edukacyjny? (prosimy o uzasadnienie prezentowanych ocen)
2. Jak oceniamy projekt na tle innych – znanych uczestnikom warsztatu – projektów edukacyjnych?
3. Czy w projekcie zrealizowano zakładane działania? Czy były one prowadzone zgodnie z planem? Czy osiągnięto zakładane rezultaty twarde?
4. Czy projekt zrealizował swoje cele – czy osiągnięto zakładane rezultaty miękkie?
5. Co w projekcie się udało? Jakie są najważniejsze sukcesy projektu?
6. Jakie rozwiązania przyjęte w projekcie warto stosować w innych projektach lub w dalszej działalności instytucji/organizacji?
7. Co w projekcie się nie udało? Jakie są niepowodzenia projektu?

8. Jakie były przyczyny niepowodzeń, bariery w realizacji projektu?
9. Czy w trakcie realizacji projektu dokonywano modyfikacji sposobu jego realizacji? Czy były to działania wystarczające?
10. Co należy poprawić w kolejnej edycji projektu? Co następnym razem należy zrobić inaczej?
11. Jak działał w projekcie system monitoringu i procedury związane z prowadzeniem autoewaluacji? Co następnym razem należy zrobić inaczej?

IV. Wnioski z realizacji projektu. Zaproszenie do formułowania wniosków.

- sporządzenie listy zgłoszonych wniosków
- próba uzgodnienia wspólnych wniosków – uhierarchizowanych od najważniejszych do mniej ważnych

V. Rekomendacje wynikające z realizacji projektu. Zaproszenie do formułowania rekomendacji:

- sporządzenie listy zgłoszonych rekomendacji
- próba uzgodnienia wspólnych rekomendacji – uhierarchizowanych od najważniejszych do mniej ważnych

www.nbp.pl